

Šmílův DAF

Vajera 5773

18. chešvan 5773
3. listopad 2012

Časy pro tento týden:

čas tfilin od 5:48 | šma jisrael do 8:20 | mincha od 12:10 | západ slunce 16:35 | tři hvězdy 17:09

začátek šabatu: 16:19 | konec šabatu: 17:25

Kratce | Bekicr

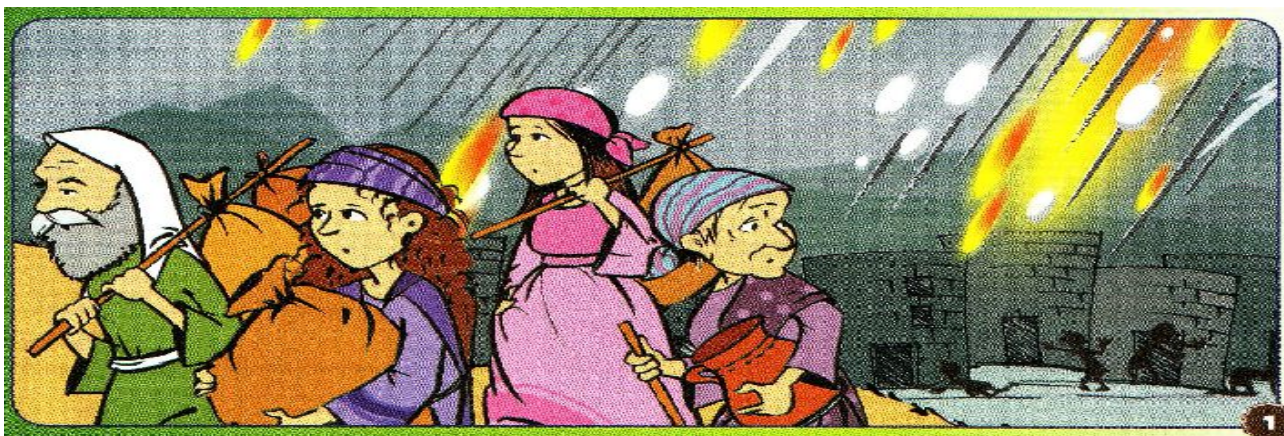

Šabat šalom,
slyšeli jste někdy o knize Studnice syna Davidova (Beerot Ben David)? Asi ne, ale možná jednou uslyšíte. Pokusím se přeložit výběr z drašot rav Jarona Ben Davida, které pravidelně každý pátek připravuje pro své ovečky v kibucu Beerot Jicchak. BLI NEDER.

Rav Jaron Ben David je šťastným otcem sedmi synů a jedné dcery a ve svých výkladech Tóry kombinuje pohled učeného a moudrého pedagoga, rabína a rodiče s pohledem bystrého pozorovatele současného světa kolem nás. A když už jsme u tématu rodičů a dětí, naše paraša nám nabízí unikátní primát. Dočítáme se v ní o prvním zaznamenaném rozhovoru mezi otcem a synem. OK, jde sice jen o dvě věty, ale stojí za to. Jicchak otcí řekl: „Tati?“ A Avraham mu odpověděl: „Ano, jsem tu.“ Zajímavé. Stejně odpověděl Avraham Bohu, když se mu v noci zjevil, aby mu přikázal vykonat něco, co se přičilo samé podstatě Avrahamovy bytosti. „Vezmi svého syna a jdi ho obětovat na horu Morijsa.“ „Ano, jsem tu.“

Muži dokáží být tvrdí. Dělají věci, co se „udělat musí“. Rukují do války, vyhazují podřizené, trestají děti. A když se proti tomu ozve jejich vnitřní hlas: „Co to děláš? Jsi to vůbec ty?“ - nakáží mu zmlknout.

Všichni to známe. Máme svou rodinu, ale ta občas musí jít stranou, abych ji mohli uživit. „Tati?“ „Tati?“ „Mám práci.“ „Tati?“ „Jděte za maminkou.“ Je to šílený svět, v němž v zájmu rodiny klademe rodinu na oltář. Avraham byl plně zaměstnán plněním Božího příkazu, když se ho Jicchak optal: „Tati?“ A Avraham mu odpověděl: „Ano, jsem tu. Celý. Jen pro tebe.“

Alijot | Rychloparaša

Kohen: Bůh se Avrahamovi zjevuje (po obřízce), a protože mu v tomto zjevení nic konkrétního nesdělil, učíme se z tohoto místa důležitost návštěvy nemocných (BIKUR CHOLIM). Avraham vidí tři muže (anděli?) a běží jim vstříc, aby je pozval do svého domu, a to i za cenu toho, že Bůh musí „jaksi počkat“, z čehož, mimochodem, vyplývá další významná povinnost – pohostinnost (HACHNASAT ORCHIM). Tři hosté/andělé Avrahamovi oznamují narození syna Jicchaka a zničení pěti měst (Sodomy, Amory...).

Levi: Sára nevěří, že ještě může porodit syna. Avraham smlouvá s Bohem a prosí o záchranu hříšných měst. Avraham se v rozhovoru pokorně přirovná k prachu a popelu, čímž si pro nás vymohl dvě micvy – prach, který je potřeba ke zkoušce Soty a popel červené krávy. Očištění Soty symbolizuje domácí mír (ŠALOM BAJIT) a červená kráva rituální čistotu.

Šliší: Lot se ujímá tří příchozích do Sodomy. Sodomští si chtějí s hosty „pohrát“ a jsou raněni slepotou. Lot váhá se svým odchodem a je z města vyveden spolu se svou ženou a dcerami.

Revii: Zničení hříšných měst. Opilý Lot plodí se svými dcerami syny (Moava a Amona), Avraham se Sárou se stěhují do města Garar, kde se opakuje známá etuda „To je má sestra, to je můj bratr.“ Proroctví se konečně naplňuje, Sára otěhotní a porodí syna.

Chamiší: Avraham a Sára se radují z narození Jicchaka a pořádají velkou hostinu (zřejmě následně po obřízce). Sára požaduje zapuzení Jišmaela. Jišmael se žení s egyptskou ženou.

Šiši: Avimelech a Fichol vyjednávají s Avrahamem v Beer Ševě. Avraham v Beer Ševě sází tamaryšek. (EŠEL je ovšem nejen jméno stromu, ale také zkratka slov ACHILA, ŠTIJA, LINA/LEVAJA označující pohostinné chování – česky: jídlo, pití, nocleh/doprovod.)

Švii: Nejtěžší Avrahamova zkouška – AKEDAT JICCHAK. Narození Rivky.

Haftara (Královská 2 4:1-37): Chudá vdova přichází o dva své syny. Eliša oživuje mrtvého chlapce.

Pro děti | Effi miberešit

Jednoho dne odpoledne byla maminka hrozně unavená a šla si odpoledne na chvilku lehnout. Když v tom zazvonil telefon a Effi ho zdvihl: „Haló?... Maminka spí... V pět? Dobře. Řeknu jí, až se vzbudí.“ „Kdo to byl?“ ptala se zvědavě Noa. „Strýc Chajim. Chtěj přijít s tetou Ráchel v pět hodin na návštěvu. Řeknu to mamince, až se vzbudí.“

Noa zamířila ke svému pokoji, ale Effi na ní zavolal: „Máme koláč?“ „Proč bychom měli mít koláč?“ divila se Noa. „Maminka všem návštěvám nabízí koláč a nemyslím, že nějaký máme.“ „Maminka ho udělá, až se vzbudí.“ „Nebude mít dost času,“ strachoval se Effi. „Co budeme dělat?“ „Pamatuješ si recept na ten šabatový čokoládový koláč?“ „Ano, a co?“ „Co kdybychom ho upekli? Co do něj patří?“ „No, byla v něm vajíčka. Pamatuji se, jak mi maminka říkala, že je mám opatrně rozklepnout.“ „A také tam musí být cukr,“ vzpomínal Effi, „jinak by to nebylo sladké.“ „A olej.“ „A mouka. Co ještě?“ „Kakao. Jinak by to nebyl čokoládový koláč.“

Když děti všechny ingredience smíchaly, vlily těsto do formy. „Víš, že nesmíme pustit troubu – co

budeme dělat?“ „Poprosím Jardenu, jestli by nám koláč neupekla ve své troubě.“ „To je výborný nápad,“ souhlasila Noa a běžela za Effim k sousedům. Oba společně poprosili Jardenu, zda-li by jim nepomohla s pečením. Sousedka souhlasila a vzala si od děti pečící formu. „Tak a teď nám nezbyvá, než čekat,“ řekly si děti, když se vrátili do bytu.

Najednou do kuchyně vstoupila maminka a vypadala smutně. „Co se děje, mami?“ optal se Effi. „Má k nám přijít strýc Chajim s tetou a já pro ně nic nemám.“ „My jsme připravili koláč. Už se peče u Jardeny.“ „Cože? A jak jste to dokázali?“ „Když si spala, volal strýc Chajim a nás napadlo připravit šabatový koláč.“ „To mi připomíná něco z naší paraši...“ „Taky tam měl někdo sousedku Jardenu?“ „Ne, ale za Avrahamem přišli hosté a Sára pro ně rychle napekla pohoštění.“

Pro dospělé | Dvartora

Rabbi Sacks: Váhání

Biblická hebrejšтина nemá pro nerozhodnou váhavost zvláštní výraz. Má pro ni ale zvláštní melodii. Je to velmi vzácná melodie známá jako „šalšelet“. V celé První knize Mojžíšově se objevuje jen třikrát a pokaždé v okamžiku jakési existenciální krize, v níž dotyčná osoba stojí před zásadní volbou, ale neumí se rozhodnout. Je rozpolcena a bojí se, že ztratí vše, co doposud získala. Jistě se jedná o velmi vypjaté psychologické drama.

Prvním „šalšelet“ v Tóře se nachází v naší sidře. Za Lotem přišli do Sodomy dva andělé. Přišli mu říct, že město i s jeho obyvateli bude zničeno. On a jeho rodina mají okamžitě uprchnout do bezpečí. Lot ale váhá. „Pospěš si!“ Lot stále váhá. Nad slovem váhá se, jak správně tušíte, objevuje „šalšelet“. Lotovo váhání se dotýká samotné podstaty jeho osobnosti. Když se loučil s Avrahamem, vybral si „úrodné jordánské údolí, zavlažované jako Boží zahrada, jako egyptská země“. Za nový domov si vybral Sodomu, přestože nás Tóra již tehdy upozornila, že to bylo velmi zkažené město.

„Šalšelet“ nad Lotovým váháním není jen detailem starého biblického textu. Ve skutečnosti je hlubokým příběhem moderního židovství. Od okamžiku, kdy Židé v 19. století vstoupili do většinové společnosti, v níž se setkávali ve větší či menší míře s otevřeným či skrytým antisemitismem, začali pochybovat o vlastní identitě. Mnozí se snažili splynout s davem – asimilovat se. Sekularizovali se. A čím víc se snažili být jako všichni ostatní, tím byli nápadnější a antisemitismus kolem nich sílil. Často přitom ztratili sebe. Nejen své židovské dědictví, ale i tu nejprostší schopnost vědomí a hrdosti na to, kým jsou.

Lotovy a Avrahamovy příběhy jsou nadčasovým příkladem rozdílu mezi váháním a jistotou. Váháním a jistotou, které jsou založeny na vědomí, kým jsme a proč. Lot se pokusil být někým jiným a zjistil, že je pro své sousedy cizák, kariérista, vetřelec a namyšlený zbohatlík. Pro vlastní zetě byl bláznem. Avraham žil odlišným způsobem života. Bral se za své sousedy. Modlil se za ně. Ale žil mimo ně, věrný své víře, svému úkolu a své smlouvě s Bohem. V úvodu příští sidry ho ale Chetejci nazvou „Božím knížetem“. Tato rovnice se za století nezměnila. Nežidé respektují Židy, kteří si váží svého židovství, a jsou rozpačití z Židů, kteří jsou rozpačití ze svého židovství.

Haftara

(2K 4:8) Jednoho dne procházel Eliša Šunemem. Tam byla velká žena. Ta ho přiměla, aby u ní pojedl chléb. Kdykoli pak tudy procházel, zašel tam, aby pojedl chléb.

Příběh velké šunamské ženy je jedním z nejpozoruhodnějších příběhů celé knihy Královské - vyprávění o nešťastné ženě, se kterou se prorok Eliša setkal na svých cestách, při kterých pravidelně procházel i městem Šunam, kde žena žila. Tanach ženu popisuje jako "velkou ženu" (IŠA GDOLA), ale v čem spočívala její velikost neuvádí. Z kontextu vyplývají dvě možnosti. Buď se tím

rozumí „bohatá žena“, stejně jako v případě Jicchakovo zbohatnutí, které Tóra opisuje výrazem (1M 26:13): „A vyrostl onen muž.“ Nebo, a to odpovídá propojení se sidrou Vajera, snese šunamská žena srovnání se samotnou Sárrou. A šunamská žena byla v jistém ohledu dokonce větší než sama Sára. I Sára se dočkala na stará kolena syna, ale nepřezila Avrahamův pokus ho obětovat. Šunamská žena však ani v okamžiku nejhlubšího zklamání neztratila víru v Boží milosrdenství.

Sidra v číslech | Šijury a aktualitky

- 4. sidra v Tóře (z 54), 4. paraše v knize Berešit (z 12), 6 paršiot, 4 otevřené, 2 zavřené, skládá se z 147 vět, 2085 slov a 7862 písmen, druhá nejdelší paraša v Tóře (po Naso), neobsahuje žádný příkaz (ale obsahuje mnoho MIDOT TOVOT – dobrých vlastností)
- Mišna Jomit: Nazir 6:4 | Daf Jomi: Šabat 31 | Halacha Jomit: Orach Chajim 149:1

Svět Doopravdy | Neklama

- Do 7. listopadu si můžete objednat Chanukové Pyramideto. Nejlépe emailem na pyramideto@mwe.cz
- Chanukové Pyramideto je hra s tematikou 12 židovských měsíců a jejich svátků.

Hra obsahuje:

- osmnáct Kouzelných pyramidek
 - 12 oboustranně laminovaných karet
 - krátké povídky o židovských měsících a svátcích
 - a pravidla
- Hra je samostatně hratelná.
- Chanukové Pyramideto je možné získat [zde](#).

Karty mají klasický šestibarevný rám, vyobrazení pyramidek, česko-hebrejské pojmenování a v pravém rohu znamení - sedmiramenný svícen - menoru. Střed karty zdobí kresba z dílny Bohumily Skřivanové s tematikou židovských měsíců a svátků.

